

پرهیز از خشونت و خونریزی

پندهای مسجدی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

طبق آیات شریفه‌ی قرآن کریم، خونریزی (سفک دماء) مصداق بارز «فساد» است و فساد نیز با رسالت بشر بر روی زمین، مغایرت دارد. آنگاه که خداوند خطاب به فرشتگان فرمود: قصد دارم جانیشینی برای خود روی زمین بگمارم، فرشتگان پرسیدند: «أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ» (بقره: ۳۰)؛ یعنی: «آیا در آن (زمین) کسی را می‌گماری که در آن فساد انگیزد و خونریزی کند؟». یعنی خونریزی که تبلور آشکار فساد است، منافی رسالت بشر بر روی زمین می‌باشد. قرآن کریم در جایی دیگر، «فساد و دنباله‌روان فساد» را منفور درگاه حضرت باری تعالی می‌خواند و می‌فرماید: «و لا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ» (قصص: ۷۷)؛ یعنی: «در زمین، فساد را تعقیب و جستجو مکن که خداوند، اهل فساد را دوست ندارد». قرآن کریم در جای دیگری، «قتل و کشتار» را تلویحاً به «فساد» پیوند می‌زند و دگرگوشی را در طراز نسل‌کشی قرار می‌دهد: «مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا» (مائده: ۱۴)؛ یعنی: «هر کس انسانی را بدون ارتکاب قتل یا فساد در روی زمین بکشد، چنان است که گویی همه انسان‌ها را کشته است».

در قرآن کریم، خداوند متعال پس از آنکه حکم به انجام نیکوکاری و مهرورزی به مردم نموده، میثاق پرهیز بندگانش از خونریزی را یاد آور می‌شود و می‌فرماید: «وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَ تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ» (بقره: ۸۴)؛ یعنی: «و هنگامی را که از شما پیمان گرفتیم که خون یکدیگر را نریزید».

در حدیثی از رسول‌الله (ص) آمده که یکی از ویژگی‌های مفلس در روز قیامت، «خون‌ریزی و کتک‌زدن و خشونت نسبت به دیگران» است (رواه مسلم). رسول‌الله (ص) همچنین پیروانش را از همه‌ی زمینه‌ها و اسبابی که منجر به خشونت و خون‌ریزی می‌شوند بر حذر داشته است؛ برای نمونه، پیروانش را به دوری از شُح (یعنی بخل همراه با حرص) توصیه فرموده، چون منتهی به خشونت و خون‌ریزی می‌شود: «وَاتَّقُوا الشُّحَّ، فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ» (رواه مسلم)؛ یعنی: «از بخل و حرص شدید دوری کنید؛ زیرا بخل، امت‌های پیش از شما را هلاک کرد و آن‌ها را واداشت که خون همدیگر را بریزند و (این حرام خداوند و سایر) حرام‌ها را حلال کنند».

پیامبر عظیم‌الشان اسلام (ص) همچنین در تعریف و توصیف فرد مؤمن می‌فرماید: «الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمَنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ» (رواه ترمذی)؛ یعنی: «مؤمن کسی است که از سوی او، مردم بر جان و مال خود در امان باشند».

رسول‌الله (ص)، ترور و کشتار غافلگیرانه را با ایمان، غیرقابل جمع دانسته و می‌فرماید: «الْإِيمَانُ قَيْدُ الْفِتْكَ لَا يَفْتِكُ مُؤْمِنٌ» (روه ابوداود)؛ یعنی: «ایمان، مانع از حمله‌ی خیانت‌آمیز و غافلگیرانه است و مؤمن، ترور نمی‌کند».

به این ترتیب، خشونت و خون‌ریزی از نظر قرآن و سنت نبوی (ص)، حرام و مذموم است و هرگز با مبانی اخلاقی و حقوقی دین مبین اسلام، جمع‌پذیر نمی‌باشد.